

Ir. D.W. de Hoop

DE INFLATIENEUTRALE BELASTINGHEFFING
EN DE LANDBOUW

Inlichting no. 165

SIGN: L8-165
EX. NO: A
MLV: 7851104

November 1978

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Landbouw

INLEIDING

In de vijftiger jaren trad er een inflatie op van rond de 2% per jaar. Deze inflatie werd vrij algemeen als positief ervaren als een stimulans voor de economische groei. In de zeventiger jaren liep de inflatie sterk op tot wel 10% per jaar. Meer en meer ging men de nadelige kanten, die de inflatie veroorzaakte, onder ogen zien. Ook kwam de vraag op of het z.g. nominalistische belastingstelsel wel juist is bij een sterke inflatie. De regering gaf dan ook in 1975 Hofstra de opdracht om na te gaan welke invloed inflatie heeft op de verdeling en de berekening van de belastingdruk en om wijzigingen aan te geven om tot een juiste belastingheffing te komen.

Een nominalistische belastingheffing gaat uit van nominale bedragen. Door de inflatie is de gulden aan het eind van het jaar niet gelijk in koopkracht met de gulden aan het begin van het jaar. Deze inflatie komt tot uiting in een stijging van het algemene prijspeil, oftewel een daling van de algemene koopkracht van de gulden.

De winst wordt in het belastingstelsel gedefinieerd als althetgeen meer uit de onderneming wordt terugverkregen dan hetgeen daarin als vermogen wordt ingebracht. Winst wordt dus berekend door vergelijking van het eindvermogen met het beginvermogen (rekening houdend met eventuele onttrekkingen of stortingen in de loop van het jaar). Door de inflatie heeft echter de gulden op de eindbalans een geringere koopkracht dan de gulden op de beginbalans. In het rapport van Hofstra "Inflatieneutrale Belastingheffing" worden voorstellen gedaan om te komen tot een inflatieneutrale belastingheffing.

In deze studie zullen eerst de belangrijkste voorstellen van Hofstra, die invloed hebben op de landbouw, besproken worden. Daarna zal nagegaan worden welke invloed deze voorstellen hebben op de landbouw. Er zal ook ingegaan worden op enkele discussiepunten die gerezen zijn naar aanleiding van de voorstellen.

Inflatieneutrale winstberekening

We hebben gezien dat het huidige belastingstelsel uitgaat van nominale guldens. Een juiste belastingheffing moet echter bij de berekening van de winst en het inkomen gebruik maken van gelijkwaardige criteria nl. guldens met een gelijke koopkracht. De belastingheffing zal moeten plaatsvinden over een reële welvaartsvermeerdering. Hofstra geeft zelf het voorbeeld: textiel in meters aan het begin van het jaar is aan het eind van het jaar niet meer waard als je het in de meerdere yards uitdrukt.

Bij de berekening van de winst door vergelijking van het eigen vermogen op de begin- en eindbalans, zal moeten worden uitgegaan van een gulden met gelijke koopkracht. Om dit te bereiken moet, volgens Hofstra het eigen vermogen op de beginbalans geherwaardeerd worden m.b.v. de inflatiefactor om een juiste vergelijking met het eigenvermogen op de eindbalans te krijgen. Als maatstaf voor de inflatie wordt de gecorrigeerde prijsindex voor de gezinsconsumptie in het betreffende jaar genomen. De schijnwinsten die door de inflatie zijn ontstaan worden door de onbelaste herwaardering van het eigen vermogen uitgeschakeld. Er zal een inflatiecorrectie plaatsvinden t.o.v. de oude winst.

Als echter de ondernemingsactiva met vreemd vermogen gefinancierd worden, treedt er bij inflatie een financieringswinst op. De aflossing van het vreemde vermogen geschiedt namelijk m.b.v. gulden met een lagere koopkracht. De huidige wetgeving belast deze koopkrachtwinst, die optreedt als gevolg van financiering met vreemd vermogen, niet direct, maar belast de door de inflatie gestegen goederenwinst. Bijvoorbeeld de voorraden die tegen een hogere prijs als gevolg van inflatie worden verkocht veroorzaken een hogere belastbare winst. Bij de bedrijfsmiddelen wordt de koopkrachtwinst geleidelijk belast door de lagere, aan de historische kostprijs gebonden, afschrijvingen. Doordat de financieringswinst een reële winst is, zal deze winst ook in de nieuwe voorstellen op dezelfde wijze belast worden (nl. op het moment van realisatie). De activa die met vreemd vermogen gefinancierd zijn mogen dan ook niet geherwaardeerd worden.

Daar het eigen vermogen op de beginbalans geherwaardeerd zal worden, worden ook de ondernemingsactiva die met dit eigen vermogen gefinancierd zijn, geherwaardeerd.

Door de herwaardering van de ondernemingsactiva wordt de winst lager; direct in het eerste jaar door de geringere winst op de voorraden en de veestapel of geleidelijk door de hogere afschrijvingen op werktuigen en gebouwen.

De inflatieneutrale winstberekening vindt dus plaats door toerekening van het eigen vermogen op de beginbalans aan de ondernemingsactiva. Voorzover het eigen vermogen toereikend is worden deze activa geherwaardeerd met het inflatiepercentage. Er vindt op grond van deze herwaardering een correctie op de winst plaats via een verhoging van waarde op de beginbalans van de voorraden en de veestapel, en via de hogere afschrijvingen op de werktuigen en gebouwen (voorzover er eigen vermogen tegenoverstaat).

Hofstra wenst een toerekening van het eigen vermogen aan de ondernemingsactiva volgens een rangorde door de wet aangegeven. Vooreerst wordt het eigen vermogen toegerekend aan die bedrijfsmiddelen waarvan de schijnwinst nooit belast wordt. Daarna wordt de rangorde bepaald door het moment van realisatie van de schijnwinsten. Op de voorraden worden de schijnwinsten direct (in het betreffende jaar) gerealiseerd. De schijnwinsten op de werktuigen en de gebouwen ontstaan in de loop van de jaren op grond van de,

aan de historische kostprijs gebonden, afschrijvingen.

De rangorde is als volgt:

- a. vrijgestelde vermogensbestanddelen
- b. voorraden
- c. onderhanden werken en opdrachten
- d. bedrijfsmiddelen. Het eigen vermogen wordt nu eerst aan die middelen toegewezen die een hoger afschrijvingspercentage per jaar hebben dan 10%. Daarna aan die middelen met een afschrijvingspercentage lager dan 10% en vervolgens aan de grond.
- e. beleggingen d.w.z. niet tot de voorraden of bedrijfsmiddelen te rekenen lichamelijke zaken en niet als bedrijfsmiddel aan te merken aandelen
- f. monetaire middelen. De monetaire middelen worden niet geherwaardeerd. Als het monetair saldo (= eigen monetaire middelen minus het vreemde vermogen) positief is vindt op dit saldo direct een inflatiecorrectie plaats.

Verdere voorstellen die in het rapport van Hofstra gedaan worden om te komen tot een inflatieneutrale belastingheffing zijn aanpassingen in de tarieven van de inkomstenbelasting en de belastingvrije sommen van enkele belastingen. De belastingvrije som en tarieven van de inkomstenbelasting zullen ten volle aangepast moeten worden bij inflatie. In de afgelopen jaren was de inflatiecorrectie maximaal 80%. De vaste belastingvrije bedragen van de vermogings-, schenkings- en successiebelastingen moeten bij inflatie verhoogd worden.

Hofstra beweert dat in het huidige belastingstelsel al "tegenwichten" te vinden zijn tegen inflatoire schijnwinsten. Deze tegenwichten zijn: de vervroegde afschrijving, de investeringsaftrek, de fiskale oudedagsreserve, de zelfstandigenaftrek, de waardering van de voorraad volgens het lifo- of het ijzeren voorraadstelsel, de stakingsvrijstelling en het bijzondere stakingstarief, de landbouwvrijstelling(en de bovengenoemde inflatiecorrectie op de tarieven en belastingvrije som van de inkomstenbelasting).

De vervroegde afschrijving en de investeringsaftrek moeten worden afgeschaft. Deze zijn in mei 1978 vervangen door de Wet Investerings Rekening. Verder acht Hofstra de volgende maatregelen onverenigbaar met de inflatieneutrale belastingheffing: de fiskale oudedagsreserve de zelfstandigenaftrek, de stakingsvrijstelling het bijzonder stakingstarief en de landbouwvrijstelling. Het lifo- en het ijzeren voorraadstelsel kunnen gehandhaafd blijven daar de voorraden, die volgens dit stelsel gewaardeerd worden, in een inflatieneutrale winstberekening wel geherwaardeerd worden, maar niet tot winstvermindering leiden.

De bovenstaande voorstellen tot inflatieneutrale belastingheffing hebben vooral betrekking op de berekening van de winst uit de onderneming, uitgaande van het vermogen binnen de onderneming.

Er zijn ook voorstellen in het rapport om de invloed van de

inflatie in de privé sfeer uit te schakelen. De belangrijkste voorstellen t.a.v. de privé sfeer betreffen de gedeeltelijke belasting van renteopbrengsten, de gedeeltelijke aftrek van rentekosten afhankelijk van de hoogte van de inflatie. Verdere voorstellen zijn de indexatie als gevolg van inflatie van aandelen en nominale schuldtitels. Er wordt ook gesproken over een inflatieneutrale vermogenswinstbelasting van goederen en aandelen.

In landbouwkringen heeft men de hoop gehad, dat de voorstellen van Hofstra ook rekening zouden houden met de meervoudige functie van het inkomen voor de boer. Een gedeelte van het inkomen van de boer wordt onttrokken aan de onderneming van privé gebruik. Het andere deel van het inkomen dient om te kunnen investeren om zodoende de bron van inkomsten in stand te houden. Hofstra wijst deze gedachte in zijn rapport af door te zeggen: "Tegemoetkomingen ter zake van wenselijk geachte uitbreidingsfinancieringen passen niet in het systeem van onze inkomstenbelasting". Door de inflatieneutrale belastingheffing blijft het eigen vermogen dezelfde koopkracht behouden.

Uitgangspunten voor de berekening van de inflatiecorrectie voor de landbouw

Ook de landbouw is sterk door de inflatie beïnvloedt. Zowel de prijzen van de produkten als de prijzen van de produktiemiddelen zijn sinds 1970 zeer sterk gestegen. Gedurende de afgelopen jaren zijn door die inflatie aanzienlijke schijnwinsten belast.

Onderzocht zal worden wat de invloed is van de invoering van de inflatieneutrale winstberekening op de bedrijfswinst van het jaar 1976/77. Welke inflatiecorrectie op de winst kan er aangebracht worden na herwaardering van het eigen vermogen en de daaraan toegewezen activa van de beginbalans van 1976/77? De berekeningen worden uitgevoerd bij een veronderstelde inflatie van 10%.

Het LEI-boekhoudnet heeft ruim 830 landbouwbedrijven in de boekhouding met financieringsgegevens. Deze bedrijven geven een representatief beeld van de landbouw in Nederland. Met behulp van deze bedrijven is in deze studie nagegaan welke invloed de inflatieneutrale belastingheffing heeft voor de Nederlandse Landbouw. De berekeningen zijn gemaakt per individueel landbouwbedrijf. Met behulp van wegingsfactoren zijn vervolgens de gemiddelde uitkomsten berekend die representatief zijn te achten voor de verschillende groepen bedrijven. Er is een indeling gemaakt naar bedrijfstype, nl.: akkerbouw, weide, gemengd met overwegend akkerbouw, gemengd met overwegend rundvee en gemengd met intensieve veehouderij. Binnen een bedrijfstype is weer een indeling gemaakt naar bedrijfsgrootte (uitgedrukt in sbe). Deze indeling is gemaakt, daar de samenstelling van de activa en het percentage eigen vermogen van het totale vermogen per bedrijfstype en bedrijfsgrootte verschillen.

De activa van de LEI bedrijven zijn gewaardeerd volgens be-

bedrijfseconomische maatstaven d.w.z. tegen vervangingswaarde. De inflatieneutrale belastingheffing sluit echter aan bij de opstelling van de fiscale balans, waarop de activa tegen een historische kostprijs gewaardeerd zijn. We veronderstellen dat de waarde van de voorraden, de veestapel de werktuigen, de pachtersinvesteringen en de gebouwen op 70% van de LEI waarde in de fiscale balans staan. Dit zijn gemiddelde schattingen. Er zijn namelijk geen gegevens bekend over de opstelling van de fiskale balans per bedrijf.

De voorraden op de fiskale balans komen voor herwaardering in aanmerking als ze niet volgens het lifo- of ijzeren voorraadstelsel gewaardeerd zijn. We zijn er van uitgegaan dat men in de Landbouw weinig gebruik maakt van deze stelsels.

De veestapel heeft op de fiskale balans ook een lagere waardering dan de verkoopwaarde (70% van LEI waarde).

De fiskale balans waardeert de veestapel niet tegen vervangingswaarde. De fiskale balans maakt een waardering van de aanwas, op grond van opfokkosten. Deze kosten zijn aan inflatie onderhevig, zodat de waardering van het jongvee bij inflatie stijgt. Het volwassen vee, dat op het bedrijf aanwezig is, wordt bij inflatie niet geherwaardeerd. Als er vee aangekocht wordt, wordt de aankoopprijs bij de totale boekwaarde van de veestapel opgeteld. Er vindt dus een aanpassing plaats van de boekwaarde van de veestapel, als gevolg van de aanwas en de aankopen die door inflatie in prijs stijgen. Bij verkoop van vee wordt er, als gevolg van de inflatie, een aanzienlijke boekwinst behaald.

Er is geen opsplitsing gemaakt van de werktuigen naar hoogte van het afschrijvingspercentage. Vooreerst wordt namelijk het eigen vermogen toegerekend aan de werktuigen met het hoogste afschrijvingspercentage. In sommige gevallen kan dit betekenen dat de berekende inflatiecorrectie iets geringer is dan in werkelijkheid mogelijk is.

Niet geheel zeker is welke activa tot het bedrijfsvermogen en welke activa tot het privévermogen behoren. Het rapport Hofstra sluit aan bij de huidige praktijk. De woning is in de berekeningen buiten het bedrijfsvermogen gehouden. Onzeker is ook welk gedeelte van de belegde gelden tot het bedrijfsvermogen behoort. De spaarrekeningen zijn hier tot het bedrijfsvermogen gerekend. De aandelen en obligaties zijn buiten het bedrijfsvermogen gehouden.

Het rapport stelt voor de landbouwvrijstelling op te heffen, zodat de boekwinst die gemaakt wordt bij vervreemding van de grond belast zal worden. Er zal echter wel een eenmalige onbelaste herwaardering van de grond mogen plaatsvinden. Deze herwaardering van de grond is toegestaan voorzover de boekwaarde van de grond de ondernemingsschulden minus de tot de onderneming behorende geldmiddelen en vorderingen te boven gaat. Het percentage, waarmee dit bedrag verhoogd mag worden is gelijk aan de stijging van het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie, over de periode vanaf de koop van de grond tot de invoering van de inflatieneutrale belastingheffing.

Er zijn geen gegevens van de bedrijven bekend omtrent de datum van de koop en de boekwaarde van de grond op de fiskale balans. Daarom is met een algemene formule getracht de herwaardering en daarmee de nieuwe waarde van de grond te berekenen. Het LEI rekende voor het jaar 1976/77 met een grondprijs van ongeveer f 20000,- per ha. Gesteld is dat de gemiddelde waarde van grond op de fiskale balans rond de f 6000,- per ha ligt (= 30% van LEI waarde). Als de grond geheel geherwaardeerd kan worden, zal het gemiddelde percentage waarmee deze herwaardering plaatsvindt geschat worden op 75%. Dit is de stijging van het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie van 1969 t/m 1976. Er zullen vele bedrijven zijn die de grond eerder gekocht hebben, zodat het herwaarderingspercentage hoger zal zijn. De boekwaarde van de grond zal dan echter vaak lager zijn dan f 6000,- per ha, zodat deze formule ook voor deze bedrijven vrij goed opgaat.

Gevolgen voor de Landbouw

In tabel 1 (blz. 10) worden de resultaten van de verschillende groepen bedrijven gegeven. In deze tabel zijn drie berekeningen gemaakt bij drie verschillende waarderingen van de grond. We zullen eerst kijken naar de inflatiecorrecties en de herwaarderingen die berekend zijn, conform de voorstellen van Hofstra, waarbij de grond eenmalig onbelast geherwaardeerd kan worden, afhankelijk van het monetair saldo. De resultaten staan in de eerste drie kolommen van tabel 1. Op de andere berekeningen zal later ingegaan worden.

Een positieve inflatiecorrectie in deze tabel geeft het bedrag aan waarmee de winst verminderd mag worden, zodat er minder belasting verschuldigd is. In tabel 1 is de volledige herwaardering van de veestapel tot de inflatiecorrectie gerekend. Het hangt echter van de samenstelling van de veestapel af, of deze herwaardering direct in dit jaar op de winst in mindering komt of dat de winstvermindering geleidelijk over de jaren ontstaat. Bijvoorbeeld de boekwaarde van mestvarkens wordt op de beginbalans geherwaardeerd. Deze varkens worden in de loop van het jaar verkocht. De totale herwaardering van de varkens op de beginbalans komt in mindering op de oorspronkelijk berekende boekwinst. Als de omloop van de veestapel snel is, zal de winstvermindering als gevolg van de herwaardering ook snel verlopen.

Als de vervanging van de veestapel over meerdere jaren loopt, dan zal de winstvermindering, als gevolg van deze herwaardering, ook over meerdere jaren lopen.

Bijvoorbeeld de melkveestapel wordt op de beginbalans geherwaardeerd. We gaan er vanuit, dat de melkkoeien, die meer dan 2x gekalfd hebben, in 5 jaar vervangen worden, dus gemiddeld 20% van deze melkkoeien wordt per jaar verkocht.

De boekwinst bij verkoop van deze melkkoeien zal, als gevolg van de herwaardering in het eerste jaar, 10% lager zijn b.v. 5

melkkoeien zijn in de fiskale balans gewaardeerd op f 6000,-. Na herwaardering van de beginbalans is de boekwaarde (bij 10% inflatie) f6600,-. Als gevolg van deze herwaardering is de boekwinst jaarlijks f 120,- lager (gedurende de 5 jaren).

Het jongvee wordt bij inflatie op de fiskale balans wel tegen een hogere prijs gewaardeerd. Dit is echter een schijnwinst, als er genoeg eigen vermogen tegenoverstaat. Deze schijnwinst komt direct in dit jaar op de winst in mindering.

Op een melkveebedrijf ziet de samenstelling van de veestapel er gemiddeld als volgt uit:

Per 10 melkkoeien:	Percentage v/d totale boekwaarde v/d veestapel
7,8 koeien, 2 of meer keer gekalfd	62%
2,2 koeien, 1 keer gekalfd	16%
3 kalveren	7%
2,7 pinken	15%
van de 7,8 koeien wordt jaarlijks een vijfde deel vervangen	12%

De herwaardering van het jongvee en de herwaardering van de koeien, die in de loop van het jaar verkocht zijn, komen direct op de winst van dit jaar in mindering. Dit is 50% van de herwaardering (= 16+7+15+12) van de totale boekwaarde van de veestapel. De herwaardering van de koeien, die in de volgende jaren verkocht worden, zal in die jaren op de winst in mindering komen; dus de komende vier jaren.

Bij een gelijkblijvende inflatie in de komende jaren en een gelijkblijvende vervanging van de veestapel zal na vijf jaren de herwaardering van de veestapel op de beginbalans in zijn geheel in mindering komen op de winst van dat jaar. De inflatiecorrectie van de veestapel zal dus oplopen van 50% van de herwaardering van de veestapel in het eerste jaar tot 100% van de herwaardering in het 5e jaar.

Tabel 1 en 2 (blz.10 en 11) geeft dus voor de weidebedrijven een overschatting van de inflatiecorrectie, daar de totale herwaardering van de veestapel tot de inflatiecorrectie gerekend is. In het eerste jaar zal echter de herwaardering voor de helft in mindering op de winst komen. Dit geldt ook voor de rundveestapel op de gemengde bedrijven. Op de bedrijven met intensieve veehouderij is de omloop van de veestapel snel, zodat de herwaardering van de veestapel grotendeels tot de inflatiecorrectie van dit jaar behoort. De herwaardering van de bedrijfsmiddelen betreft de volgende middelen: de werktuigen, de pachtinvesteringen en de gebouwen. Door deze herwaarderingen zijn de afschrijvingen op deze middelen in 1976/77 hoger, maar ook in daaropvolgende jaren. De inflatieneutrale belastingheffing in 1976/77 heeft dus ook invloed op de winst in daaropvolgende jaren, doordat of de afschrijvingen hoger zijn of de boekwinst bij vervreemding lager is. De herwaar-

Tabel 1. De gevolgen voor de landbouw van de inflatieneutrale belastingheffing, waarbij de grond gewaardeerd is volgens resp. de voorstellen van Hofstra, de LEI-normen (f 20000,- per ha), de fiscale balans met handhaving van de Landbouvvrijstelling

	Volgens voorstellen van Hofstra			LEI-normen (f 20000,- p.ha)		Met Landbouvvrijstelling	
	% eigen verm.	inflatiecorrectie	herw. van bedr. midd.	inflatiecorrectie	herw. van bedr. midd.	inflatiecorrectie	herw. van bedr. midd.
Akkerbouw							
tot 91 sbe	82	5505	3465	5515	3575	5452	2760
91 - 118	79	6899	5672	6912	5891	5651	4208
118 - 159	64	4084	7844	4161	8141	2174	4990
159 - 210	72	4878	10454	4884	10562	3440	8020
210 - 263	63	6868	11125	7019	11939	4623	6804
263 - 356	75	9778	15941	9778	15946	6679	10781
356 en meer	48	9343	19139	10002	23753	-7707	9072
Weidebedrijven							
tot 83 sbe	85	7007	2731	7012	2852	6593	1939
83 - 104	70	7679	4210	7815	4729	7129	2482
104 - 118	71	8218	3865	8366	5001	6968	3004
118 - 137	79	9434	4643	9522	5123	8730	3733
137 - 156	75	9894	4761	10052	5633	8224	3572
156 - 183	64	9184	5730	9765	7834	6917	3583
183 - 204	63	10876	8705	11417	10418	8681	4132
204 - 230	60	12630	7754	13871	11788	9647	4012
230 - 260	59	13455	9220	14029	11967	10264	6429
260 - 331	51	14219	8791	16634	16106	8943	5282
331 en meer	48	18511	11325	19842	18094	15076	6051
Gemengde bedrijven met overwegend akkerbouw							
tot 118 sbe	92	10517	4061	10526	4061	10498	3615
118 - 200	72	6656	5733	6662	5799	5554	3941
200 en meer	71	15386	10427	16270	11591	12022	8100
Gemengde bedrijven met overwegend rundvee							
tot 118 sbe	75	5196	3911	5371	4301	4637	3130
118 - 165	67	7521	6429	7893	8003	6151	5030
165 - 224	62	8927	6286	9506	8963	6742	4004
224 en meer	55	11784	11213	12822	14344	8919	6843
Gemengde bedrijven met intensieve veehouderij							
tot 118 sbe	67	4988	4324	5161	5277	4496	3440
118 - 148	45	4787	4110	6167	6157	3301	2874
148 - 173	69	9599	5660	9844	7006	9201	4540
173 - 208	69	10759	8211	11045	9720	9941	6249
208 en meer	56	13622	10309	14828	15161	11658	7390

Tabel 2. De inflatiecorrectie op de ondernemingsactiva na invoering van de inflatieneutrale belastingheffing en het eigen vermogen op de beginbalans na de éénmalige herwaardering van de grond volgens Hofstra

	Voor- raden	Vee- stapel	Werk- tuigen	Pachters- inves- teringen	Ge- bouwen	Liq. midd.	Spaar- reke- ningen	Fiscaal eigen vermogen
Akkerbouw								
tot 91 sbe	52	265	292	6	52	2372	2467	153157
91 - 118	131	97	499	42	74	3723	2333	176758
118 - 159		105	648	41	148	1523	1620	215193
159 - 210	113	307	873	97	172	1834	1482	253968
210 - 263	95	310	913	50	207	3312	1981	275934
263 - 356	68	309	1495	92	291	4889	2633	412304
356 en meer		41	1860	190	226	6643	383	352509
Weidebedrijven								
tot 83 sbe	3	3330	137	4	63	890	2580	158029
83 - 104	60	3964	198	2	116	653	2685	168801
104 - 118	22	5245	249	10	89	1167	1436	179282
118 - 137	25	6020	270	8	124	1248	1739	198436
137 - 156	72	6484	300	22	129	1169	1719	194809
156 - 183	22	7267	369	12	147	925	442	197810
183 - 204		8072	491	31	287	873	1111	246166
204 - 230		9398	513	18	274	1539	886	234098
230 - 260		10390	578	53	282	1242	910	271567
260 - 332		11939	544	73	268	899	496	254615
332 en meer	100	17289	640	93	389			298319
Gemengd met overwegend akkerbouw								
tot 118 sbe	60	2288	265	3	84	2184	5642	223526
118 - 200	83	3277	479	14	117	2087	642	179897
200 en meer		5615	872	138	181	2452	6128	330265
Gemengd met overwegend rundvee								
tot 118 sbe	69	3364	157	23	141	967	475	145289
118 - 165	105	5237	300	54	190	641	994	178066
165 - 224	91	6799	366	59	189	638	785	176876
224 en meer		10430	553	26	509	257	9	268940
Gemengd met intensieve veehouderij								
tot 118 sbe	25	3546	181	6	238	580	412	111159
118 - 148	136	3833	148	11	232	348	58	98626
148 - 173	194	6663	217	17	323	1221	963	174388
173 - 208	150	6686	363	12	431	1356	1762	217602
208 en meer	361	11776	515	2	631	262	75	246450

deringen van deze bedrijfsmiddelen komen dus geleidelijk op de winsten van 1976/77 en volgende jaren in mindering.

In het huidige systeem zijn de afschrijvingen gebaseerd op de historische kostprijs. Als gevolg van de inflatie wordt er echter te weinig afgeschreven op de bedrijfsmiddelen. Als er genoeg eigen vermogen is, vindt er volgens de voorstellen van Hofstra een herwaardering van de bedrijfsmiddelen plaats, zodat er meer afgeschreven kan worden. Het afschrijvingstekort zal geleidelijk minder worden, door de herwaardering en de vervanging van de bedrijfsmiddelen mits er gefinancierd is met eigen vermogen.

Tabel 2 geeft een beeld hoe groot de inflatiecorrectie is op de verschillende activa.

We moeten er rekening mee houden dat in tabel 1 en 2 gemiddelden van groepen bedrijven gegeven worden. Binnen een groep treden zeer grote verschillen op.

De akkerbouw

De inflatiecorrectie op de akkerbouwbedrijven geeft een wisselend beeld. Ook het percentage eigen vermogen van het totale bedrijfsvermogen toont deze wisselingen, alhoewel op de kleine bedrijven het percentage eigen vermogen het grootst is.

In tabel 2 zien we dat de inflatiecorrectie op de voorraden en de veestapel niet groot is, daar de veestapel en de voorraden op de akkerbouwbedrijven klein zijn. De inflatiecorrectie op de werktuigen, de pachtersinvesteringen en de gebouwen neemt toe met toenemende bedrijfsgrootte, daar het totale bedrag van de herwaardering van deze middelen ook toeneemt met de bedrijfsgrootte. De inflatiecorrectie op de liquide middelen en de spaarrekeningen bepaalt voor een groot deel de hoogte van de totale inflatiecorrectie. De bedrijven die groter zijn dan 356 sbe hebben een gemiddeld percentage eigen vermogen van 48%. Er zijn echter in deze groep vele bedrijven die een veel hoger percentage eigen vermogen hebben, zodat op deze bedrijven ook monetaire middelen voor inflatiecorrectie in aanmerking komen. De herwaardering van de werktuigen, de pachtersinvesteringen en de gebouwen neemt sterk toe bij toenemende grootte.

De weidebedrijven

De inflatiecorrectie op de weidebedrijven neemt toe bij oplopende bedrijfsgrootte. Ook de herwaardering stijgt snel bij toenemende grootte, alhoewel het percentage eigen vermogen wel daalt bij toenemende bedrijfsgrootte. Het eigen vermogen neemt dus wel toe bij toenemende grootte. We zien m.b.v. tabel 2 dat de inflatiecorrectie op de weidebedrijven vooral bepaalt wordt door de correctie op de veestapel en, in veel mindere mate dan op de akker-

bouwbedrijven, door de correctie op de monetaire middelen.

De inflatiecorrectie op weidebedrijven is hoger dan op de akkerbouwbedrijven. Dit wordt vooral veroorzaakt door de veestapel. Bij vergelijkbare groottegroepen van akkerbouw en weidebedrijven blijken op de akkerbouwbedrijven de boekwaarde van de werktuigen hoger en de boekwaarde van de gebouwen lager dan op de weidebedrijven. De monetaire middelen zijn op de akkerbouwbedrijven aanzienlijk hoger dan op de weidebedrijven.

De herwaardering van de werktuigen, de pachtersinvesteringen en de gebouwen is op de weidebedrijven lager dan op de akkerbouwbedrijven. Dit wordt veroorzaakt doordat op de weidebedrijven eerst het eigen vermogen wordt toegerekend aan de veestapel die een groot bedrag vraagt. Er is dan op veel bedrijven geen eigen vermogen meer om meer activa te herwaarderen.

De gemengde bedrijven

Op de gemengde bedrijven is een aanzienlijke veestapel, zodat de inflatiecorrectie op de veestapel groot is. De inflatiecorrectie op de monetaire middelen is vooral op de gemengde akkerbouwbedrijven van belang. Bij de andere bedrijven is deze correctie veel kleiner. Over het algemeen neemt bij toenemende grootte van de bedrijven de inflatiecorrectie en de herwaardering toe.

Figuur 1 laat voor groepen bedrijven van verschillende bedrijfstypen zien, hoe de toerekening van het eigen vermogen aan de activa heeft plaatsgevonden. Er zijn groepen bedrijven gekozen van ongeveer gelijke grootte. We zien dat op de akkerbouwbedrijven (159-210 sbe) het eigen vermogen groot is, maar dat een groot deel aan de grond toegerekend wordt. Op de grond vindt geen inflatiecorrectie plaats.

De veestapel van de weidebedrijven (183-204 sbe) wordt voor een groot deel geherwaardeerd, hetgeen tamelijk snel winstvermindert. De inflatiecorrectie voor deze groep bedrijven is ongeveer 6000 gulden groter dan voor de akkerbouwbedrijven (159-210 sbe). Het percentage eigen vermogen is op deze akkerbouwbedrijven 72% en op de weidebedrijven 63%.

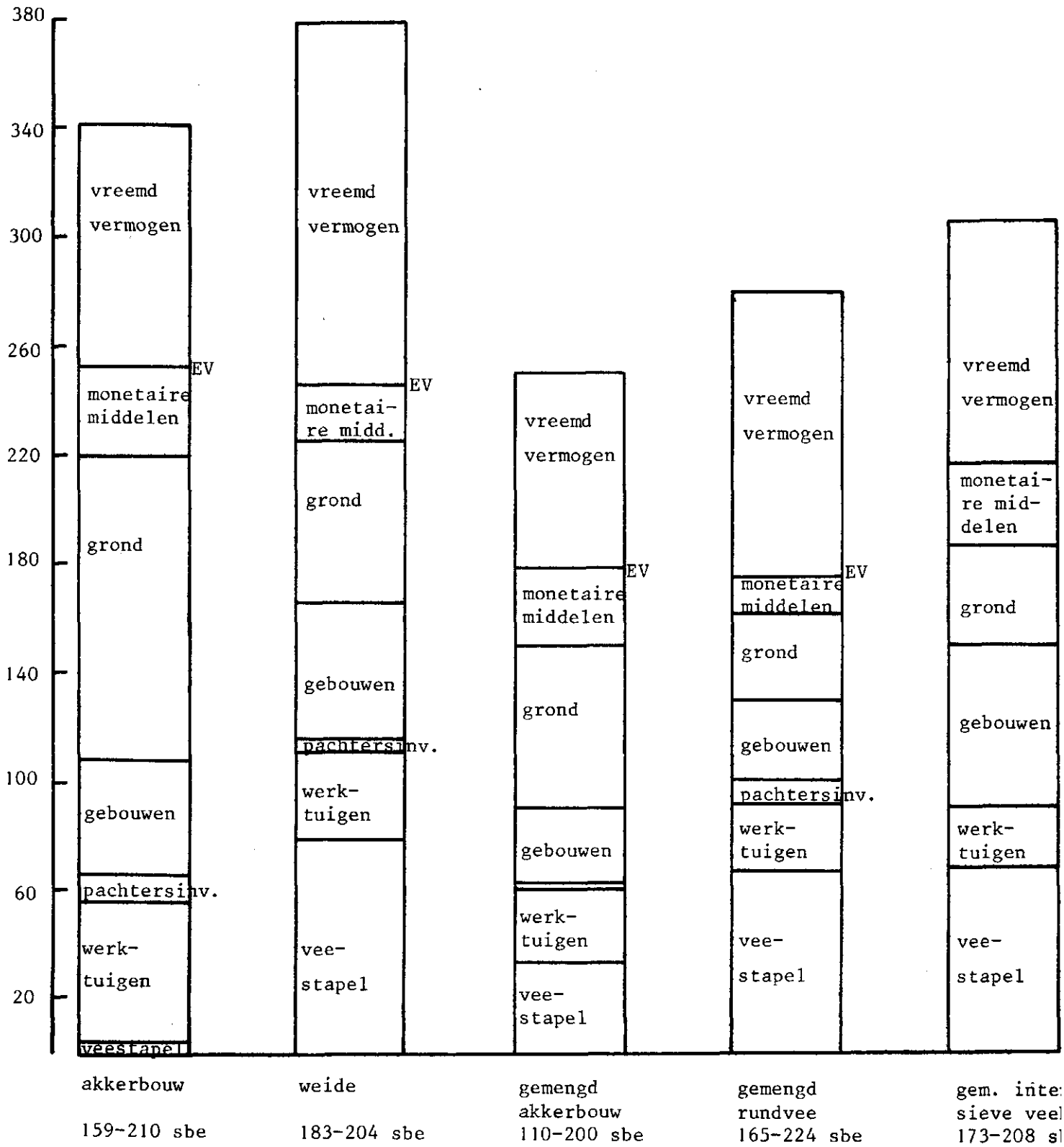
Het eigen vermogen op de gemengde bedrijven gaat voor een groot deel naar de veestapel. Op de gemengde bedrijven met intensieve veehouderij nemen de gebouwen een grote plaats in, terwijl de grond op deze bedrijven minder belangrijk is.

De afschaffing van de landbouwvrijstelling

De landbouwvrijstelling heeft tot doel de boekwinst, die ontstaat bij vervreemding van landbouwgrond buiten de winst van het bedrijf te houden. De boekwinst wordt dus niet belast. Het rapport

Figuur 1. Toerekening van het eigen vermogen aan de activa en de grootte van het vreemde vermogen na een herwaardering van de grond volgens Hofstra

Vermogen x 1000

zegt nu dat een algemene inflatiecorrectie en de landbouwvrijstelling elkaar logischerwijze uitsluiten. Door de inflatieneutrale belastingheffing ontstaat namelijk de mogelijkheid om de boekwaarde van de grond te herwaarderen bij voldoende eigen vermogen. Als het eigen vermogen niet groot genoeg is, treedt er een financieringswinst op die terecht belast wordt en wel bij de vervreemding van de grond, volgens Hofstra.

Zoals we al gezien hebben is wel een éénmalige onbelaste herwaardering van de grond toegestaan, alvorens de nieuwe belastingheffing zijn intrede doet. In tabel 3a (blz.16) wordt deze onbelaste herwaardering van de grond gegeven. We waren er van uitgegaan, dat de oude fiskale boekwaarde f 6000,- per ha is. Na herwaardering zou de maximale prijs f 10600,- per ha zijn. Op de kleinere bedrijven is weinig vreemd vermogen aanwezig, zodat het grootste deel van de grond geherwaardeerd kan worden. Op de grotere bedrijven is deze herwaardering per ha (tabel 3) veel geringer.

Na de invoering van de inflatieneutrale belastingheffing vindt een herwaardering van de beginbalans plaats. Voorzover het eigen vermogen toereikend is, wordt ook de grond geherwaardeerd. Deze herwaardering is ook in tabel 3 gegeven (tweede kolom). Op de akkerbouwbedrijven neemt de totale herwaardering van de grond toe bij toenemende grootte. Op de grotere weidebedrijven is er echter te weinig eigen vermogen om de grond te herwaarderen. Er wordt op deze grote bedrijven maar een klein deel van de grond geherwaardeerd zodat de boekwinst bij vervreemding zeer groot is (tabel 3a en 3b, blz. 16 en 17).

LEI-waarde

Volgens de voorstellen van Hofstra mag de grond éénmalig geherwaardeerd worden afhankelijk van de vermogenspositie op de beginbalans van het jaar van invoering van de inflatieneutrale belastingheffing. Zou men echter een juiste herwaardering van de grond willen maken, dan zou men de vermogenspositie over de gehele periode, sinds de koop van de grond tot de ingangsdatum, moeten bekijken. Het is namelijk heel goed mogelijk dat de grond vele jaren geleden met eigen vermogen is gefinancierd, maar dat in de afgelopen jaren veel vreemd vermogen is aangetrokken om andere bedrijfsmiddelen te financieren.

Een andere mogelijkheid is dan ook om alle grond, dus ongeacht de vermogenssituatie te herwaarderen. Hier is een berekening gemaakt bij een onbelaste herwaardering van de grond tot f 20000,- per ha (LEI-waarde). Welke invloed heeft een andere waardering van de grond op de inflatiecorrectie in 1976/77 en in de komende jaren?

In tabel 1 wordt de herwaardering en de inflatiecorrectie uitgaande van deze waarde van de grond gegeven. De inflatiecorrectie wordt, logischerwijs, hoger in vergelijking met de correctie, berekend volgens de voorstellen van Hofstra. Voor de kleine bedrijven

Tabel 3a. Herwaarding van de grond

	Volgens de voorstellen van Hofstra		Grond op LEI-waarde
	nieuwe grondprijs per ha na eem.herv.	totale herw. van de grond na invoering van de inflatiecorr.	
Akkerbouw			
tot 91 sbe	9900	6685	14190
91 - 118	8600	5720	16499
118 - 159	8600	10594	29628
159 - 210	9000	11208	29407
210 - 263	7900	10771	35792
263 - 356	8600	17390	50608
356 en meer	7300	14320	65170
Weidebedrijven			
tot 83 sbe	9400	6270	14369
83 - 104	8700	5307	14440
104 - 118	8900	6193	15227
118 - 137	9200	6169	14648
137 - 156	8400	5276	15414
156 - 183	7900	5394	17496
183 - 204	7600	5969	23564
204 - 230	7300	4050	16882
230 - 260	7900	6131	19323
260 - 332	6900	3715	16451
332 en meer	6300	1119	13848
Gemengde bedrijven met overwegend akkerbouw			
tot 118 sbe	10000	8117	16350
118 - 200	8500	6015	17814
200 en meer	8200	8715	26619
Gemengde bedrijven met overwegend rundvee			
tot 118 sbe	9300	5732	13258
118 - 165	8200	4400	12629
165 - 244	7300	3088	12747
244 en meer	7400	5111	21258
Gemengde bedrijven met intensieve veehouderij			
tot 118 sbe	8300	2228	6198
118 - 148	7000	1356	5400
148 - 173	8400	2737	6988
173 - 208	8000	3596	11190
208 en meer	6900	1862	8597

Tabel 3b. De LEI-waarde van de grond (f 20000 per ha), het verschil tussen de LEI-waarde en de fiskale waarde (na eenmalige herwaarderung volgens Hofstra) van de grond; de financieringswinst op de grond, die bij vervreemding belast zal worden, respectievelijk volgens de voorstellen van Hofstra en na een eenmalige herwaarderung op LEI-waarde

		LEI-waarde	Vershil LEI-waarde en	Financieringswinst op de grond	
		v/d grond	fiskale waarde v/d grond	volgens voorstellen van Hofstra	na waarderung grond op LEI-waarde
Akkerbouw					
tot	91 sbe	150164	76052	8331	826
	91 - 118	192845	109976	13564	2786
	118 - 159	345434	195565	23949	4915
	159 - 210	409061	239129	30135	5114
	263 - 356	583242	332227	40934	7716
	356 en meer	961387	609502	81819	30969
Weidebedrijven					
tot	83 sbe	156560	82302	9386	1287
	83 - 104	172407	97574	11934	2801
	104 - 118	184774	102418	12284	3250
	118 - 137	167043	90107	10535	2056
	137 - 156	191639	111155	13888	3750
	156 - 183	242205	146050	18827	6725
	183 - 204	320939	198545	26125	8530
	204 - 230	282016	180131	24215	11380
	230 - 260	281420	170278	22011	8819
	260 - 332	340821	222405	30367	17031
	332 en meer	296532	202567	28534	15805
Gemengde bedrijven met overwegend akkerbouw					
tot	118 sbe	167997	82330	8683	450
	118 - 200	206335	118640	14619	2820
	200 en meer	340566	201603	25342	7438
Gemengde bedrijven met overwegend rundvee					
tot	118 sbe	150841	80658	9352	1826
	118 - 165	170434	100173	12643	4414
	165 - 224	200382	126797	16950	7291
	224 en meer	320865	202189	26976	10829
Gemengde bedrijven met intensieve veehouderij					
tot	118 sbe	85382	50071	6310	2340
	118 - 148	112270	72673	9871	5827
	148 - 173	98780	57260	7141	2890
	173 - 208	154828	92719	11887	4293
	208 en meer	187355	122953	16874	10139

is deze verhoging minimaal, voor de grotere bedrijven loopt de verhoging tot ruim f 1000,-. De herwaardering van de werktuigen, de pachtersinvestering en de gebouwen is op de grotere bedrijven namelijk aanzienlijk hoger.

De inflatiecorrectie zal wel sterk stijgen op de bedrijven, die een laag percentage eigen vermogen hebben. Door de hogere herwaardering van de grond kunnen deze bedrijven op een groter deel van de andere activa een inflatiecorrectie toepassen.

Een hogere éénmalige herwaardering zal vooral invloed hebben op de jaarlijkse herwaarderingen van de grond bij inflatie (zie tabel 3a (blz.16) herwaardering van de grond is veel groter dan in de eerste situatie. Bij vervreemding van de grond zal de boekwinst door deze hogere herwaardering veel kleiner zijn.

Sommige landbouwbladen hebben in hun reactie op de voorstellen van Hofstra de afschaffing van de landbouwvrijstelling betreurd. De boekwaarde van de grond zal ook na de toegestane éénmalige herwaardering nog ver onder de huidige marktprijs liggen. Bij verkoop op deze markt zal dan ook een grote boekwinst behaald worden. Daar ook de stakingsvrijstelling en het bijzonder stakings-tarief afgeschaft zullen worden, zal een groot deel van deze boekwinst naar de fiscus gaan.

Er blijft wel de mogelijkheid bestaan tot middeling van het inkomen over drie boekjaren. Ook moet er rekening mee gehouden worden dat de meeste grond niet op de vrije markt maar aan familie wordt verkocht, tegen een lagere dan de marktprijs zodat de boekwinst veel kleiner is dan bij verkoop op de vrije markt. De doorschuifmogelijkheden en de stamrechtvrijstelling blijven ook gehandhaafd.

De doorschuiving biedt de mogelijkheid om bij opvolging de ondernemingsactiva tegen de oude boekwaarde over te laten gaan op de nieuwe ondernemer. Dit biedt een liquiditeitsvoordeel doordat de boekwinsten niet behoeven te worden belast. Het heeft voor de opvolger het nadeel dat er minder kan worden afgeschreven.

De stamrechtvrijstelling biedt de mogelijkheid tot verschuiving van de stakingswinst in de tijd. De opvolger keert deze stakingswinst in jaarlijkse termijnen uit, zodat in totaal minder belasting verschuldigd is.

Uit het bovenstaande kunnen we concluderen, dat het moeilijk is om te beoordelen, wat de gevolgen zijn van de afschaffing van de landbouwvrijstelling. We weten niet hoe groot de boekwinst zal zijn en hoe deze boekwinst in de loop van de tijd wordt gespreid.

De afschaffing van de landbouwvrijstelling heeft grote gevolgen t.a.v. de berekening van de inflatiecorrectie. Wat zijn echter de gevolgen bij handhaving van de landbouwvrijstelling?

Handhaving van de landbouwvrijstelling

Het rapport van Hofstra geeft aan dat het eigen vermogen in de eerste plaats wordt toegerekend aan de vrijgestelde vermogend-

bestanddelen. Bij handhaving van de landbouvvrijstelling zal daarom het eigen vermogen eerst aan de grond worden toegewezen en daarna pas aan de overige activa.

Er zijn berekeningen gemaakt van de inflatiecorrectie en de herwaardering bij handhaving van de landbouvvrijstelling. Als de boekwaarde van de grond het eigen vermogen overtreft moet over dat deel een koopkrachtwinst worden berekend. Deze koopkrachtwinst wordt bij het inkomen opgeteld. De resultaten van de berekeningen zijn in tabel 1 gegeven nl. de inflatiecorrectie en de herwaardering van de werktuigen, de pachtersinvesteringen en de gebouwen.

Vergelijking met de situatie zonder landbouvvrijstelling laat zien, dat voor de kleinere bedrijven de verschillen in inflatiecorrectie en herwaardering niet groot zijn. Op vele kleine bedrijven overtreft het eigen vermogen de waarde van de voorraden, de veestapel de werktuigen, de pachtersinvesteringen de gebouwen en de grond te zamen. Het maakt op deze bedrijven dan niet uit of het eigen vermogen eerst aan de voorraden, de veestapel, de werktuigen, de pachtersinvesteringen en de gebouwen wordt toegewezen en vervolgens aan de grond (situatie zonder landbouvvrijstelling), of dat eerst het eigen vermogen aan de grond wordt toegewezen en vervolgens aan de overige activa.

Als echter de bedrijven een laag percentage eigen vermogen hebben, zal de invloed op de inflatiecorrectie en de herwaardering zeer groot zijn. Het is dan zelfs mogelijk dat de winst groter wordt als gevolg van de behaalde koopkrachtwinst. Een voorbeeld levert de groep akkerbouwbedrijven 356 en meer sbe met een inflatiecorrectie van -7707 gulden. Ook op de overige grote bedrijven zien we dat de inflatiecorrectie en de herwaardering aanzienlijk kleiner zijn dan in de situatie zonder landbouvvrijstelling.

De bedrijven met een laag percentage eigen vermogen zien hun inflatiecorrectie sterk dalen bij handhaving van de landbouvvrijstelling. In vele gevallen zullen aanzienlijke koopkrachtwinsten worden behaald. De liquiditeitspositie zal op deze bedrijven dan moeilijker worden. Deze bedrijven zijn meer gebaat bij een winstdaling nu dan een onbelaste boekwinst bij verkoop van de grond na een groot aantal jaren. De handhaving van de landbouvvrijstelling heeft voor de bedrijven met een hoog percentage eigen vermogen weinig invloed op de inflatiecorrectie en de herwaardering. Deze bedrijven zijn zeker wel gebaat bij handhaving van de landbouvvrijstelling.

Opmerkingen bij de behandeling van de landbouvvrijstelling door Hofstra

De landbouvvrijstelling past, volgens Hofstra, niet in een inflatieneutraal belastingsysteem. Als de landbouvvrijstelling toch gehandhaafd blijft, dan zal het eigen vermogen eerst aan de grond worden toegerekend (de grond is dan namelijk een vrijgesteld vermogensbestanddeel), hetgeen geen winstvermindering tot gevolg heeft. Bovendien moet de koopkrachtwinst over het bedrag waarmee

de boekwaarde van de grond het eigen vermogen overtreft, direct belast worden, aldus Hofstra.

Deze directe belasting van de koopkrachtwinst op de grond is niet in overeenstemming met het principe, dat in de inkomstenbelasting wordt gehanteerd, nl. het belasten van de winst op het moment van realisatie van de winst. Dit principe wordt ook door Hofstra elders in zijn rapport wel gehanteerd bij de behandeling van de financieringswinst. In geval de grond met vreemd vermogen is gefinancierd, wordt de koopkrachtwinst gerealiseerd bij vervreemding van de grond. Het jaarlijks belasten van de koopkrachtwinst op de grond is daarom niet juist.

Om te voldoen aan de volgende criteria nl.:
het belasten van de (koopkracht)winst op het moment van realisatie en een toerekening van het eigen vermogen aan de ondernemingsactiva op grond van het moment van realisatie van de schijnwinsten, zou de volgende oplossing gekozen kunnen worden. Bij de toerekening van het eigen vermogen aan de ondernemingsactiva wordt niet bekeken of de activa al of niet vrijgestelde vermogens zijn (de rangorde blijft gelijk). In het geval de vrijgestelde vermogens met vreemd vermogen gefinancierd zijn, moet een jaarlijkse berekening van de koopkrachtwinst op deze middelen plaatsvinden. Deze koopkrachtwinst moet echter pas belast worden op het moment van realisatie van de koopkrachtwinst, nl. bij vervreemding van deze activa.

De toerekening van het eigen vermogen vindt dus op gelijke wijze plaats ingeval de landbouwvrijstelling gehandhaafd resp. afgeschaft wordt. Als de grond met vreemd vermogen gefinancierd is, dan zal, bij handhaving van de landbouwvrijstelling, een koopkrachtwinst over deze grond berekend moeten worden. Deze koopkrachtwinst wordt echter niet direct belast, maar pas bij vervreemding van de grond.

Deze andere wijze van berekening en belasten van de koopkrachtwinst op de grond, bij handhaving van de landbouwvrijstelling, heeft grote invloed op de herwaarderingen en de inflatiecorrectie. We zullen hier een voorbeeld geven van 2 bedrijven. De activa op de beginbalans zijn gelijk, terwijl de vermogenspositie sterk verschilt.

De beginbalans is als volgt:

		Bedrijf 1	Bedrijf 2
Vorraden	10000	Eigen verm. 300000	Eigen verm. 50000
Veestapel	90000	Vreemd verm. 100000	Vreemd verm. 350000
Werktuigen	50000		
Gebouwen	50000		
Grond	200000		
	400000	400000	400000

De gevolgen van de inflatieneutrale winstberekening, bij handhaving van de landbouwvrijstelling, zijn als volgt:

	<u>Bedrijf 1</u>	<u>Bedrijf 2</u>
Volgens het systeem van Hofstra:		
- inflatiecorrectie	10000	
- herwaardering van de werktuigen en de gebouwen		
- koopkrachtwinst op de grond (direct belast)		15000
Volgens de bovengenoemde methode:		
- inflatiecorrectie	10750	5000
- herwaardering van de werktuigen en de gebouwen	10000	
- koopkrachtwinst op de grond (niet direct belast)	10000	20000

We zien dat op bedrijf 1 de inflatiecorrectie in het nieuwe systeem wat hoger is, de herwaardering van de werktuigen en de gebouwen zijn 10000 hoger. Bedrijf 2 zou volgens het systeem van Hofstra een directe belaste winstvermeerdering krijgen van 15000 gulden. In het nieuwe systeem zal er echter in het eerste jaar een winstvermindering van 5000 gulden ontstaan. De koopkrachtwinst op de grond, die belast zal worden bij vervreemding van de grond, bedraagt 20000 gulden.

Resultaten van individuele bedrijven

In het voorafgaande zijn steeds gemiddelden per groep gegeven. Hierdoor werden al vele verschillen in inflatiecorrectie en herwaardering verklaard als gevolg van verschillen in percentage eigen vermogen en samenstelling van de activa. Binnen een groep zijn de verschillen echter groter dan tussen de groepen. We zullen hier een voorbeeld geven uit welke bedrijven een groep bestaat en hoe de veranderingen zullen zijn bij de verschillende waarderingen van de grond. We kiezen een groep weidebedrijven met een bedrijfs-grootte tussen de 183-204 sbe. In deze groep zijn 31 LEI-bedrijven vertegenwoordigd. De resultaten staan vermeld in tabel 4 (blz. 22).

Het eigen vermogen als percentage van het totale bedrijfsvermogen is gemiddeld 63% bij een waardering volgens fiscale maatstaven. De afwijkingen t.o.v. dit gemiddelde zijn echter groot. Ook is aangegeven welke bedrijven hun grond geheel gepacht hebben. Als gevolg van de grote verschillen in eigen vermogen verschillen de inflatiecorrecties en de herwaarderingen ook sterk. Deze verschillen worden ook veroorzaakt door de samenstelling van de activa.

Bedrijf nr. 7 heeft een negatief eigen vermogen. (Dit kan veroorzaakt worden door een lage fiscale waardering van de bedrijfsmiddelen). In het rapport Hofstra wordt echter gesteld dat de fi-

Tabel 4. De inflatiecorrectie en de herwaardering van de bedrijfsmiddelen (werktuigen, pachtersinvesteringen en gebouwen) van de LEI-weidebedrijven in de groep van 183-204 sbe

Bedrijf	Volgens voorstellen van Hofstra				Grond op LEI-waarde			Handhaving van de Landb.vrijstelling	
	percentage eigen vermogen	eigen vermogen (fiskaal)	pacht van alle grond	inflatiecorrectie	herwaardering	inflatiecorrectie	herwaardering	inflatiecorrectie	herwaardering
1	55	323605		9233	10446	923	10446	1582	
2	82	369877		10560	13471	10560	13471	10387	9438
3	88	220575	ja	17910	4718	17910	4718	17910	4718
4	54	222148		10470	13031	10501	13508	9045	
5	97	414058		21569	5947	21569	5947	21563	5947
6	8	25878		2588		10645	5288	- 2834	
7	- 11	- 49236		0		9606	20439	-15425	
8	95	182387	ja	13507	5217	13507	5217	13500	5217
9	57	210002		9900	12090	10047	16098	9642	5108
10	63	242020		9419	7323	9419	7323	5015	
11	97	547827		12040	11354	12040	11354	12040	11354
12	72	130332	ja	9680	3910	9680	3910	9630	3910
13	43	141378		9493	5289	9772	11789	3137	
14	46	185727		9822	9579	9968	11926	3528	
15	25	40456		4046		4256		3956	
16	73	322391		9137	18066	9137	18066	8618	9998
17	80	389573		9798	13320	9798	13320	9429	5434
18	96	268878	ja	16343	11826	16343	11826	16343	11826
19	42	121310		9746	2734	9889	3854	9685	2254
20	97	269456	ja	19042	8882	19042	8882	19042	8882
21	69	217557		11537	10800	11537	10800	10993	3164
22	62	139713	ja	9947	4610	9947	4610	9947	4610
23	71	284823		9777	14909	9777	14909	9502	5763
24	77	253057		10020	12419	10020	12419	10020	12419
25	88	383604		9420	7849	9420	7849	9331	6413
26	73	313423		9317	13745	9317	13745	9012	7438
27	99	662747		24673	4795	24673	4795	24673	4795
28	13	16134	ja	1613		1613		1613	
29	53	164956		8712	8275	8756	9299	4396	
30	31	134971		9069	5049	9770	15099	1055	
31	54	221762		10455	12924	10699	17338	10007	4824
Gewogen gemiddelde	63	246166		10876	8705	11417	10418	8681	4132

nancieringswinst over het negatieve vermogen van ondernemingen, die onder de inkomstenbelasting vallen, niet belast wordt, zodat de inflatiecorrectie nul is.

De herwaardering van de grond tot f 20000,- per ha heeft voor de bedrijven met een hoog percentage eigen vermogen weinig invloed op de inflatiecorrectie en de herwaardering van de bedrijfsmiddelen. De bedrijven met een laag percentage eigen vermogen zien hun inflatiecorrectie en de herwaardering sterk oplopen b.v. bedrijf nr. 7 heeft nu een inflatiecorrectie van 9600 gulden.

De handhaving van de landbouwvrijstelling betekent voor de bedrijven met weinig eigen vermogen een sterke daling van de inflatiecorrectie en de herwaardering van de bedrijfsmiddelen. Over het bedrag waarmee de boekwaarde van de grond het eigen vermogen overtreft zal een koopkrachtwinst, ad 10% over dat bedrag, berekend worden. Bedrijf nr. 7 ziet zijn winst stijgen met 15425 gulden daar dit zijn financieringswinst is over de grond.

De bedrijven die de grond pachten worden logischerwijs niet door de verschillende herwaarderingen van de grond beïnvloed. Doordat er geen toerekening van het eigen vermogen aan de grond plaatsvindt kunnen de andere activa voor inflatiecorrectie in aanmerking komen. Ook de pachtbedrijven met een laag percentage eigen vermogen hebben bij de handhaving van de landbouwvrijstelling een positieve inflatiecorrectie (bedrijf 28). Als bedrijf 28 grond gaat kopen m.b.v. vreemd vermogen, dan zal hij bij de handhaving van de landbouwvrijstelling een flinke financieringswinst belast zien. Ook voor pachtbedrijven, die zoveel eigen vermogen hebben dat ze een inflatiecorrectie op de monetaire middelen verkrijgen, wordt het als gevolg van de inflatieneutrale belastingheffing minder aantrekkelijk om grond te kopen. Ze verliezen dan namelijk de inflatiecorrectie op de monetaire middelen en bovendien is de boekwinst bij vervreemding van de grond belast. Bedrijf nr. 3 heeft een inflatiecorrectie op zijn monetaire middelen van 8500 gulden. Bij koop van grond met een hogere waarde dan 85000 gulden zal deze gehele correctie vervallen.

De zelfstandigenaftrek en de fiscale oudedagsreserve

De zelfstandigenaftrek ter grootte van f 1600,- wordt gegeven aan boeren met een inkomen lager dan f 50000,-. De zelfstandigenaftrek loopt lineair af bij stijging van het inkomen tot f 60000,-. De oudedagsreserve is ook gerelateerd aan het inkomen. Het heeft een minimumgrootte van rond de f 700,- en een maximum van rond de f 10000,-.

De zelfstandigenaftrek en de fiscale oudedagsreserve zijn opgezet om de boeren met lage inkomens tegemoet te komen en om de boeren de mogelijkheid te geven de extra vermogensbehoefte, mede ontstaan door inflatie, te financieren. Hofstra wil deze maatregelen afschaffen daar ze niet passen in een systeem van inflatieneutrale belastingheffing. (zie tabel 5 blz. 24).

Tabel 5. Het gezinsinkomen, de zelfstandigenaftrek en de fiscale oudedagsreserve

	Gezins- inkomens volgens LEI	Zelfstandigen aftrek	Fiscale oudedags- reserve
Akkerbouw			
tot 91 sbe	40154	1130	4585
91 - 118	59327	815	6588
118 - 159	78316	757	6607
159 - 210	106405	281	8689
210 - 263	124237	244	8229
263 - 356	258572	112	9464
356 en meer	249199		9933
Weidebedrijven			
tot 83 sbe	18971	1600	2292
83 - 104	21532	1600	2965
104 - 118	30672	1600	4011
118 - 137	32767	1520	4765
137 - 156	39942	1524	4690
156 - 183	40454	1390	5407
183 - 204	52492	1227	6185
204 - 230	46673	1158	5830
230 - 260	54489	1041	6700
260 - 332	61895	955	7350
332 en meer	57251	945	8623
Gemengde bedrijven met overwegend akkerbouw			
tot 118 sbe	26830	1374	3136
118 - 200	55151	892	5925
200 en meer	121281	844	8029
Gemengde bedrijven met overwegend rundvee			
tot 118 sbe	17592	1600	3079
118 - 165	30972	1600	3837
165 - 224	29877	1448	5017
224 en meer	86240	672	7965
Gemengde bedrijven met intensieve veehouderij			
tot 118 sbe	21776	1573	3010
118 - 148	24679	1577	3844
148 - 173	44906	1563	5357
173 - 208	45546	1566	5866
208 - 298 en meer	55129	1465	6204

Tabel 5 geeft een schatting van de zelfstandigenaftrek en de fiscale oudedagsreserve. Ook het gezinsinkomen wordt in deze tabel gegeven. De akkerbouw had in 1976/77 een zeer goed jaar, de weidebedrijven hadden sterk te kampen met de droogte. De gezinsinkomens stijgen bij toenemende bedrijfsgrootte. De zelfstandigenaftrek daalt en de fiscale oudedagsreserve stijgt bij toenemend inkomen. De zelfstandigenaftrek en de fiscale oudedagsreserve komen op de fiscale winst in mindering. Over de fiscale oudedagsreserve moet echter bij staking van het bedrijf belasting betaald worden. De zelfstandigenaftrek en de fiscale oudedagsreserve te zamen zijn over het algemeen kleiner dan de inflatiecorrectie. De inflatiecorrectie is mede een vervanging van de zelfstandigenaftrek en de fiscale oudedagsreserve. Het effect voor de bedrijven is echter geheel verschillend doordat de zelfstandigenaftrek en de fiscale oudedagsreserve gerelateerd zijn aan het inkomen, maar de inflatiecorrectie wordt bepaald door de hoogte van het eigen vermogen.

In het rapport wordt wel aangegeven dat er aanleiding kan zijn voor een regeling ten behoeve van de zelfstandigen van een pensioenreserve. Hoe deze reserve eruit komt te zien is niet aangegeven.

De stakingsfaciliteiten

In de huidige wet zijn speciale regels aangegeven hoe bij staking van de onderneming de dan vrijkomende boekwinst belast moet worden. Deze boekwinsten zijn mede door de inflatie ontstaan.

De voorzieningen zijn:

- een stakingsvrijstelling: een gedeelte van de stakingswinst is onbelast
- een bijzonder tarief over de resterende stakingswinst.

Er wordt in het jaar van staking van het bedrijf een scheiding van de winst gemaakt in "normale winst", die volgens het progressieve tarief belast wordt, en een stakingswinst, waar een bijzonder tarief met een maximum van 50% geldt:

- de stamrechtvrijstelling
- de doorschuifmogelijkheden.

Deze laatste twee voorzieningen zullen gehandhaafd blijven. De stakingsvrijstelling en het bijzondere stakingstatief passen volgens Hofstra, niet in het systeem van de inflatieneutrale belastingheffing, daar er ieder jaar een inflatiecorrectie en herwaardering plaatsvindt voorzover er eigen vermogen aanwezig is. Er zal een overgangsregeling nodig zijn, nl. de stakingsvrijstelling zal in 5 jaar worden afgeschaft, jaarlijks zal het onbelaste bedrag met f 5000,- afnemen. Het maximum tarief zal gedurende drie jaar op 60% gesteld worden.

De afschaffing van de stakingsvrijstelling en het bijzondere stakingstarief zal in vele gevallen bij staking een verhoogde belastingheffing veroorzaken. De boekwaarde van bedrijfsmiddelen is

op veel bedrijven aanzienlijk lager dan de verkoopwaarde als gevolg van de inflatie in het verleden. Voorzover deze bedrijfsmiddelen met eigen vermogen gefinancierd zijn, blijven in de toekomst bij staking deze schijnwinsten belast.

Er zijn verschillende mogelijkheden om de "stakingspiek" laag te houden. We hebben al gezien dat de middeling van het inkomen over 3 boekjaren, de stamrechtvrijstelling en de doorschuifmogelijkheden blijven bestaan. Ook wordt wel in verband met opvolging de ondernemingsvorm van de maatschap of de besloten vennootschap gekozen. Bij de vorming van de besloten vennootschap is de mogelijkheid aanwezig om bedrijfsmiddelen buiten de B.V. te houden b.v. de grond. Bij verkoop van de grond is dan geen belasting verschuldigd over de boekwaarde. Er wordt in het rapport echter voorgesteld om ook in de privésfeer een vermogenswinstbelasting in te voeren.

Andere gevolgen

In het rapport van Hofstra wordt voorgesteld om de vervroegde afschrijving en de investeringsaftrek te laten vervallen. Deze regelingen zijn echter vervangen door de Wet Investerings Rekening, die premies verstrekt bij investeringen van bedrijfsmiddelen. Deze premies worden gegeven om een stimulans te geven aan de economische ontwikkeling. Er kunnen, volgens de minister wijzigingen in de hoogte van de premies worden aangebracht op grond van de conjunctuur. We zien dus dat de hoogte van de premies niet inflatiegevoelig maar conjunctuurgevoelig zijn. Het is echter mogelijk dat de overheid als gevolg van de inflatieneutrale belastingheffing minder belastinggelden zal ontvangen. zodat er op andere uitgaven (b.v. de W.I.R.) zal worden besnoeid.

Een ander gevolg van de inflatieneutrale belastingheffing kan een wijziging van het rentepeil zijn, hetgeen een grote invloed op de kosten van de landbouw zou zijn. Ook in de privésfeer vindt bij inflatie een inflatiecorrectie plaats o.a. op de ontvangen rente. Daartegenover staat een verminderde renteaftrek bij financiering met vreemd vermogen. Al met al zal dit invloed kunnen hebben op het rentepeil. Het rapport geeft echter aan dat de drukkende werking op het rentepeil van beperkte betekenis zal zijn.

De volledige inflatiecorrectie op de tarieven en de belastingvrije bedragen van de loon- en inkomstenbelasting zal ook voor de landbouw een daling van de belastingdruk betekenen. De verhoging van de belastingvrije bedragen van de vermogensbelasting zal betekenen dat er minder vermogensbelasting verschuldigd is.

De extra vermogensbelasting

De inflatieneutrale belastingheffing veroorzaakt een herwaardering van het eigen vermogen. De bepaling van de grootte van het eigen vermogen voor de vermogensbelasting heeft een eigen regiem

en staat los van de waardering van de bedrijfsmiddelen voor de inkomstenbelasting. Het is echter waarschijnlijk dat, als gevolg van de herwaardering van de bedrijfsmiddelen op de fiskale balans, de vermogensbelasting ook een verhoging zal toepassen. We veronderstellen hier dat de extra vermogensbelasting verschuldigd zal zijn over de totale herwaardering van het eigen vermogen (tabel 6). Ook is de extra vermogensbelasting berekend bij de waardering van de grond op LEI-waarde (rond f 20000,- per ha) en in het geval de Landbouwwijstelling niet afgeschaft wordt. De extra vermogensbelasting is gesplitst in een deel dat berekend is over de éénmalige herwaardering van de grond en een deel dat berekend is over de herwaardering van de activa waar eigen vermogen tegenoverstaat.

De extra vermogensbelasting is berekend over alle herwaarderingen. Er is namelijk geen rekening gehouden met het feit dat de vermogensbelasting een belastingvrije som kent van ongeveer f 100.000,-. De hier geschatte extra vermogensbelasting is daarom te hoog geschat. Op vele kleine bedrijven is het vermogen lager dan f 100.000,-. Het is echter wel zo, dat de herwaarderingen het grootst zijn op die bedrijven waar veel eigen vermogen aanwezig is. Dit zijn bedrijven die ook al voor invoering van de inflatiecorrectie vermogensbelasting betaalden, zodat de fout niet al te groot is. Een eventuele verhoging van de belastingvrije som zal wel voor die bedrijven van belang zijn.

We zien in tabel 6 dat er aanzienlijk meer vermogensbelasting verschuldigd is als de grond gewaardeerd wordt volgens de voorstellen van Hofstra. Voor de grotere akkerbouwbedrijven loopt het tot bijna f 900,- per jaar.

Als de grond gewaardeerd wordt op LEI-waarde dan zal er veel meer vermogensbelasting geheven worden. Voor de akkerbouwbedrijven loopt dit op tot ruim 6000 gulden. Voor de andere bedrijfstypen is de extra vermogensbelasting veel lager; het loopt hier op tot rond de 2000 gulden.

De vermogensbelasting zal bij handhaving van de Landbouwwijstelling met geringe bedragen toenemen. De extra vermogensbelasting is geen éénmalige belasting maar zal na de herwaardering ieder jaar extra betaald moeten worden.

Tabel 6. Extra vermogensbelasting als gevolg van de herwaarderingen van de activa bij de verschillende waarderingen van de grond

	Volgens voorstellen van Hofstra			LEI-norm (f 20000 p.ha)			Met Landbouw- vrijstelling
	na een- malige herw. grond	na in- voering inflatie- correctie	to- taal	na in- voering inflatie- correctie	na een- malige herw. grond	to- taal	totaal
Akkerbouw							
tot 91 sbe	232	83	315	143	840	983	24
91 - 118	200	93	293	180	1079	1259	34
118 - 159	369	147	516	303	1934	2237	40
159 - 210	391	177	568	323	1855	2178	66
210 - 263	378	178	556	385	2402	2787	56
263 - 356	608	272	880	538	3266	3804	90
356 en meer	508	226	734	713	5384	6097	72
Weidebedrijven							
tot 83 sbe	218	98	316	164	876	1040	34
83 - 104	184	108	292	186	966	1152	48
104 - 118	215	123	338	204	1035	1239	57
118 - 137	215	135	350	207	935	1142	74
137 - 156	184	133	317	223	1073	1296	71
156 - 183	188	147	335	264	1356	1620	75
183 - 204	209	171	390	339	1797	2136	89
204 - 230	142	168	310	311	1582	1893	97
230 - 260	214	200	414	236	1576	1812	120
260 - 332	129	192	321	370	1908	2278	118
332 en meer	40	148	258	400	1660	2060	166
Gemengd met overwegend akkerbouw							
tot 118 sbe	282	116	398	192	941	1133	48
118 - 200	206	121	427	216	1155	1371	54
200 en meer	294	196	490	367	1907	2274	104
Gemengd met overwegend rundvee							
tot 118 sbe	199	105	304	169	844	1013	50
118 - 165	153	130	283	210	954	1164	74
165 - 224	108	130	238	232	1122	1354	73
224 en meer	179	213	392	374	1797	2171	127
Gemengd met intensieve veehouderij							
tot 118 sbe	78	81	155	120	478	598	53
118 - 148	47	75	122	133	629	762	47
148 - 173	92	122	214	166	553	719	89
173 - 208	125	149	274	223	867	1090	99
208 en meer	66	194	206	293	1049	1342	143

SAMENVATTING

Het doel van de inflatieneutrale belastingheffing is om de winst te corrigeren voor de schijnwinsten die ontstaan zijn als gevolg van de inflatie.

Een inflatieneutrale winstberekening vindt plaats door herwaardering van het eigen vermogen op de beginbalans met het inflatiepercentage (de stijging van het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie). De aan het eigen vermogen toegerekende activa worden ook geherwaardeerd.

De herwaardering van de activa werkt direct winstverminderend ingeval het de voorraden betreft, vrij snel in geval van de vee-stapel, geleidelijk als het werktuigen en gebouwen betreft. Bij vervreemding van de geherwaardeerde activa zal de boekwinst lager zijn. Is het monetair saldo positief, dan vindt direct een inflatiecorrectie plaats.

De hoogte van de inflatiecorrectie wordt dus bepaald door de hoogte van het eigen vermogen en de samenstelling van de activa.

Welke activa tot het ondernemingsvermogen dan wel tot het privévermogen behoren wordt grotendeels door de wet bepaald. Er bestaan echter nog keuzemogelijkheden, zodat de boer zal moeten nagaan wat het voordeligst is.

De inflatiecorrectie en de herwaardering van de werktuigen, de pachtersinvesteringen en de gebouwen is voor de landbouw weergegeven in tabel 7 (uitgaande van gegevens van 1976/77).

Tabel 7. Inflatiecorrectie en herwaardering van de bedrijfsmiddelen voor de landbouw na invoering van de inflatieneutrale belastingheffing volgens Hofstra bij 10% inflatie

	Aant. be- drij- ven	Inflatie- corr. in mln. gulden	Inflatie- corr. per bedr. in gulden	Herw.v/d bedr.midd. in mln. gulden	Herw. per bedr. in gulden
Akkerbouw	10100	60	5941	94,3	9337
Weidebedrijven	39700	385	9700	219,8	5537
Gemengde bedrijven met overw. akkerb.	3800	36,5	9605	22,7	5974
Gemengde bedrijven met overw. rundvee	11000	78,9	7173	63	5727
Gemengde bedrijven met intens. veeh.	19200	154,5	8047	118,2	6156
Totaal	83800	715	8542	518	6181

Of de inflatiecorrectie die een bedrijf verkrijgt, veel invloed heeft op zijn te betalen belasting, zal afhangen van de hoogte van de winst die in dat jaar behaald is. Als de winst hoog is, zodat het marginale belastingtarief hoog is, dan zal een inflatiecorrectie een sterke belastingvermindering veroorzaken. Daar (gemiddeld) op de grote bedrijven het inkomen hoger is dan op de kleine bedrijven, zal de belastingvermindering op de grote bedrijven groter zijn dan op de kleine bedrijven. Tevens is op de grote bedrijven (gemiddeld gezien) de inflatiecorrectie groter dan op de kleine bedrijven.

In tabel 7 is de totale herwaardering van de veestapel tot de inflatiecorrectie gerekend. Op de weidebedrijven zal echter de herwaardering van de veestapel in het eerste jaar voor ongeveer 50% op de winst in mindering komen. De overige 50% van de herwaardering komt in de komende jaren, als gevolg van de vervanging van de veestapel op de winst in mindering. Bij voortgaande inflatie zal na verloop van tijd de totale herwaardering tot de inflatiecorrectie van dat jaar behoren.

De herwaardering van de veestapel op de bedrijven met intensieve veehouderij zal grotendeels in hetzelfde jaar van de winst afgetrokken worden.

De herwaardering van de bedrijfsmiddelen (werktuigen, pachtersinvesteringen en gebouwen) heeft een verhoogde afschrijving tot gevolg, niet alleen in het eerste jaar, maar ook in de komende jaren.

Is er sprake van een monetair saldo, dan zal er geen herwaardering plaatsvinden van de monetaire middelen, maar een directe berekening van de inflatiecorrectie op deze middelen.

De afschaffing van de Landbouwwijstelling betekent een extra belastingheffing bij vervreemding van de grond, indien de boekwaarde van de grond lager is dan de verkoopwaarde. Als compensatie voor de afschaffing van de Landbouwwijstelling wordt een éénmalige onbelaste herwaardering van de grond voorgesteld, afhankelijk van het monetair saldo van het bedrijf. De nieuwe boekwaarde zal echter nog veel lager zijn dan de huidige verkoopprijs. Als er genoeg eigen vermogen is zal de grond jaarlijks geherwaardeerd worden, zodat de toekomstige boekwinst lager is.

Een éénmalige onbelaste herwaardering van alle grond op LEI-waarde (f 20000,- per ha), heeft een veel hogere inflatiecorrectie voor de boeren, die een laag percentage eigen vermogen hebben, tot gevolg. De toekomstige boekwinst bij vervreemding van de grond zal voor bijna alle boeren veel lager zijn.

Bij handhaving van de Landbouwwijstelling zal het eigen ver-

mogen vooreerst aan de grond worden toegerekend. De inflatiecorrectie van de boeren met een laag percentage eigen vermogen zal sterk dalen. In sommige gevallen zal er sprake zijn van een winstvermeerdering, daar een koopkrachtwinst berekend wordt over het bedrag waarmee de boekwaarde van de grond het eigen vermogen overtreft.

Verdere nadelige kanten van de invoering van inflatieneutrale belastingheffing zijn, naast het belasten van de boekwinst bij vervreemding van de grond, de afschaffing van de zelfstandigenaftrek, de fiscale oudedagsreserve, de stakingsvrijstelling, het bijzonder stakingstarief, (de investeringsaftrek en de vervroegde afschrijving). De vermogensbelasting zal waarschijnlijk toenemen als gevolg van de herwaardering van de grond en het eigen vermogen.

Er wordt wel een aanpassing voorgesteld van de belastingvrije bedragen in de vermogensbelasting. Ook zal de inflatiecorrectie in de tarieven van de inkomstenbelasting geheel doorgevoerd moeten worden.

Een inflatieneutrale belastingheffing zal grote invloed hebben op de verdeling van de belastingdruk en de hoogte van de belasting. Er zal namelijk een winstcorrectie plaatsvinden op grond van het eigen vermogen. De huidige tegenwichten tegen de inflatie, die afgeschaft zullen worden, zijn niet gerelateerd aan het eigen vermogen. Ook werden deze z.g. tegenwichten wel toegepast in tijden met geringe inflatie. Een beoordeling van de verwachte voor- en nadelen van een inflatieneutrale belastingheffing zal ook afhangen van de verwachte toekomstige inflatie.

Bij voortdurende hoge inflatie zal in een inflatieneutraal belastingsstelsel de inflatiecorrectie op de winst groot zijn. Daarnaast zal men in alle jaren, ook als er geen inflatie is, de nadelen ondervinden van de voorgestelde afschaffing van de z.g. tegenwichten tegen de huidige inflatie.

In tabel 8 worden de gevolgen van de inflatieneutrale belastingheffing bij verschillende inflatiepercentages gegeven nl. bij 10, 5 en 0% inflatie. De tabel geeft de situatie weer per gemiddeld landbouwbedrijf. De berekeningen zijn gemaakt bij drie alternatieven:

1. eenmalige herwaardering van de grond volgens de methode van Hofstra;
2. een eenmalige herwaardering van de grond tot LEI-waarde (f. 20.000,- voor 1976/77). Dit is de gemiddelde verkoopwaarde van de grond in dat jaar;
3. handhaving van de landbouwvrijstelling.

De herwaardering van de bedrijfsmiddelen en daarmee ook de inflatiecorrectie dalen bij een teruglopende inflatie. De zelfstandigenaftrek en de fiscale oudedagsreserve zijn echter onafhankelijk van de inflatie.

Tabel 8. De gevolgen van de inflatieneutrale belastingheffing per gemiddeld landbouwbedrijf bij verschillende inflatiepercentages, uitgaande van gegevens van 1976/77

	volgens voorstellen van Hofstra			herwaardering v/d grond op LEI-waarde (f20000/ha)			handhaving van de landbouwvrijstelling		
	10%	5%	0%	10%	5%	0%	10%	5%	0%
Inflatiepercentage	8542	4271		9009	4505		7075	3538	
Inflatiecorrectie									
Herwaardering v/d werkt., pachters- inv. en gebouwen	6181	3090		7679	3840		4246	2123	
Zelfstandigenaftrek	1342	1342	1342	1342	1342	1342	1342	1342	1342
Fiscale oudedags- reserve	4929	4929	4929	4929	4929	4929	4929	4929	4929
Belastbare boekwinst op de grond	5178	4878	4570	608	304				
Extra vermogensbe- lasting over de to- tale herwaardering	323	256	189	1393	1276	1158	71	36	

De boekwinst op de grond is als volgt berekend. Het verschil tussen de LEI-waarde en de fiskale waarde (na eenmalige herwaardering volgens Hofstra) van de grond bedraagt 9580 mln. gulden. Bij een veronderstelde omloopsnelheid van de grond van 25 jaar is de gemiddelde gerealiseerde boekwinst per jaar $0,04 \times 9580 = 383$ mln. gulden; per bedrijf en per jaar is dit 4570. Daarbij komt de jaarlijkse financieringswinst na invoering van de inflatiecorrectie. Deze financieringswinst is bij 10% inflatie 608 gulden per bedrijf per jaar. De boekwinst op de grond zal bij doorvoering van de voorstellen van Hofstra hoog zijn.

De veronderstelde verhoging van de vermogensbelasting zal bij herwaardering van de grond op LEI-waarde aanzienlijk zijn.

De invloed van de voorgestelde afschaffing van de stakingsfaciliteiten is moeilijk te berekenen en daarom buiten de berekeningen gehouden.

In het rapport is niet ingegaan op de mogelijkheid, die de Wet op de Inkomstenbelasting biedt tot het vormen van een vervangingsreserve. Deze vervangingsreserve biedt de mogelijkheid om de behaalde boekwinst op bedrijfsmiddelen onbelast te reserveren. Deze reserve komt dan later in mindering op de boekwaarde van het vervangende bedrijfsmiddel. De inflatiecorrectie zal daarom wat lager zijn dan in de tabel weergegeven is.